

HISTORIA SZKOŁY W GÓRACH

Najstarsze źródła pisane świadczące o istnieniu szkoły parafialnej w Górach pochodzą z 1653 r. Natomiast historia szkoły publicznej zorganizowanej i utrzymywanej przez gminę sięga 1864 r. W tymże roku w Górach została uruchomiona jednoklasowa szkoła, w której uczył jeden nauczyciel. Pierwszym nauczycielem był niejaki Wroński z Mieczewna, który przybył do Gór z Michałowa.

W pierwszych latach istnienia szkoła często zmieniała swoje usytuowanie. Najpierw mieściła się na krańcu wsi od strony Zagajowa. Później zakupiono nowy budynek wraz z placem około 200 prętów od Kieniegowy - wdowy po oficjaliście dworskim. Po dwóch latach budynek spłonął, a szkołę umieszczono w budynku wynajętym od Wojciecha Kasprzyka. Tam mieściła się przez cztery kolejne lata.

Po Wrońskim posadę nauczyciela objął Świtalski. W okresie jego bytności, w latach 1877-1878 wybudowana została nowa szkoła. Jej powierzchnia użytkowa była większa niż poprzednich budynków. Nauczycielami w latach 1883-1895 byli: Roman Maliszewski, a po jego śmierci posadę objął jego syn. W następnych latach funkcję nauczyciela pełnili kolejno: Władysław Wróblewski (1895-1901), Józef Jaros (1901-1903), Bolesław Jachimczyk (1903-1904), Stanisław Puta (1904-1906), Leon Kawa (1906-1917), Stanisław Panek (1917-1921), Stanisława Ladzińska (1921-1925).

W latach 1924/1925 szkoła w Górach została przemianowana na szkołę drugiego stopnia. Z tego powodu od roku szkolnego 1924/1925 pracowało tu już dwoje nauczycieli: Stanisława Ladzińska i Władysława Bocheńska. Od następnego roku funkcje kierownika szkoły pełnił Jan Gawlik. Przybyła również nowa nauczycielka - Beata Szczepańska. Pojawił się problem braku sal, dlatego jedna klasa uczyła się w wynajętym pomieszczeniu tzw. „chatce”. Warunki pracy były bardzo złe.

W roku szkolnym 1926/1927 organizacja szkoły została podniesiona do trzyklasowej. Kadra powiększyła się o nowego nauczyciela - Jana Macugowskiego. Z powodu braku sal wynajęto kolejne pomieszczenie w Tomaszowie - wsi odległej o 2 km od Gór. W następnych czterech latach pracę w szkole podjęło kolejnych troje nauczycieli: Rozalia Janicka, Emilia Wróblewska i Zofia Gąsiorowska.

W 1927 r. Rada Gminna podjęła decyzję o budowie nowej szkoły. W wyniku obowiązkowej zbiórki funduszy zgromadzono 27 tys. zł. Pieniądze te ulokowano w Kasie Stefczyka w Górach i wypożyczono na procent. W 1929 r. wybuchł jednak wielki kryzys gospodarczy i członkowie kasy nie byli w stanie zwrócić pożyczonych pieniędzy. Zebrane fundusze zatem przepadły i plany budowy szkoły zarzucono.

W 1931 r. Urząd Gminy w Górach nabył budynek zwany „ochronką” od Dembińskich z przeznaczeniem na szkołę. W ciągu kolejnych czterech lat budynek dwukrotnie przebudowywano w rezultacie czego powstały dwie nowe sale lekcyjne i jedno mieszkanie nauczycielskie. W dniu 23 lutego 1935 r. ks. Władysław Pruciak w obecności starosty, mieszkańców wsi, dzieci szkolnych i zaproszonych gości dokonał poświęcenia budynku. W tym samym roku na stanowisko dyrektora szkoły został mianowany Władysław Dębski. W roku następnym zatrudniono kolejnego nauczyciela – Zygmunta Pawełczyka. Pedagog ten pełnił później funkcję dyrektora szkoły w Działoszycach oraz piastował stanowisko kuratora Okręgu Szkolnego Kieleckiego.

W dniu wybuchu wojny, 1 września 1939 r., do pracy zgłosili się: Władysław Dębski – kierownik szkoły oraz Anna Krzemińska i Zygmunt Pawełczyk. Uruchomiono sześć klas. Obowiązywały te same przedmioty co przed wojną, ale z wyłączeniem historii i geografii. Języka polskiego uczono z wydawanych przez okupanta tzw. „Stern”. Frekwencja była bardzo słaba – ok. 60-80%. Z dniem 1 stycznia 1940 r. zwolniono wszystkich nauczycieli. Nowym kierownikiem został Józef Gałka. Jako nauczyciele pracowali: Tadeusz Sierakowski i przywrócony do pracy Zygmunt Pawełczyk. W czerwcu 1942 r. Józef Gałka został aresztowany i wywieziony do Buska skąd wraz z innymi nauczycielami trafił do Oświęcimia, gdzie został zamordowany.

Rok szkolny 1942/43 rozpoczęły Anna Krzemińska i Jadwiga Karwatowa. W styczniu 1943 r. funkcję kierownika szkoły objął Stanisław Sobczyk. Wkrótce jednak zawiesił naukę celem przeprowadzenia remontu sal. Po dokonaniu remontu wznowiono zajęcia, wzrosła frekwencja, młodzież wdrożyła się do nauki. W roku szkolnym 1944/45 Niemcy często zajmowali sale lekcyjne na potrzeby wojska, dlatego nauka odbywała się z przerwami. Po wyzwoleniu w styczniu 1945 r. dotychczasowy kierownik Stanisław Sobczyk został awansowany na stanowisko inspektora szkolnego w Pińczowie. Funkcję kierownika powierzył Zygmunutowi Pawełczykowi.

Od 1 września 1945 r. szkoła została podniesiona do III stopnia. Wprowadzona została klasa siódma. W ten sposób placówka stała się pełną szkołą podstawową. W pierwszym powojennym roku szkolnym kadre pedagogiczna tworzyli: Zygmunt Pawełczyk – kierownik oraz Zofia Gałka, Helena Klamka, Anna Krzemińska i Wiktoria Wierzbowska.

W roku szkolnym 1946/47 Zygmunt Pawełczyk objął stanowisko dyrektora szkoły w Działoszycach. Nowym kierownikiem szkoły w Górach została Zofia Gałka.

W 1947 r., ze względu na masowy napływ młodzieży i trudności lokalowe, szkoła podstawowa została ulokowana w budynku Ośrodka Dworskiego tzw. pałacu. Zajmowała tam trzy sale lekcyjne, dwa korytarze, bibliotekę, oranżerię oraz kancelarię. Obok umieszczono przedszkole. W budynku znajdowała się także siedziba Gminnej Spółdzielni i Posterunek MO. Pomieszczenia były wysokie i zimne, trudne do ogrzania. W 1950 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora i całego grona pedagogicznego.

Kierownikiem został mgr Henryk Kawiorski a jako nauczyciele zostali zatrudnieni: Helena Janik, Henryka Woźniczko, Dioniza Wyrozumsk a i Helena Kowalska. Podjęto intensywne prace remontowe - wymianę okien i przebudowę południowej części budynku. Szkoła została także doposażona w potrzebny sprzęt. Założono także zespół muzyczny.

W 1953 r. dotychczasowa kadra została zastąpiona w całości przez nowych nauczycieli. Kierownikiem został mgr Henryk Dusik a grono pedagogiczne tworzyli: Irena Sokołowska, Aleksandra Góral, Zofia Rogoza i Maria Malinowska. Szkoła oprócz swojej funkcji nauczania i wychowania stała się ośrodkiem działalności kulturalnej. Rozwinął się zespół muzyczny, powstał także chór szkolny.

Trudne warunki lokalowe skłoniły kierownictwo szkoły do starania się o wzniesienie nowego budynku. W 1958 r. została opracowana dokumentacja, która przesłano do Wydziału Oświaty w Pińczowie. Dzięki staraniom kierownika szkoły Henryka Dusika i pomocy ówczesnego kuratora Zygmunta Pawełczyka w 1962 r. rozpoczęto budowę. Przewodniczącym Komitetu Budowy Szkoły został Stanisław Kwiecień, a członkami przedstawiciele Komitetu Rodzicielskiego i poszczególnych wsi wchodzących w obwód szkolny: Kołkowa, Polichna i Tomaszowa. Budowę zakończono w 1963 r. Nowy budynek składał się z siedmiu sal lekcyjnych i klasopracowni, sali gimnastycznej, świetlicy z kuchnią, biblioteki oraz dwóch mieszkań dla nauczycieli - jedno- i dwupokojowego. Obok szkoły wzniesiono niewielki budynek gospodarczy.

Uroczystego otwarcia szkoły dokonano 1 września 1963 r. Szkoła została wyposażona w nowy sprzęt i pomoce naukowe co bardzo korzystnie wpłynęło na podniesienie poziomu i wyników nauczania. W 1965 r. wykonano boisko szkolne i ogrodzono całą działkę obsadzając ją także drzewami i krzewami. Urządzono również ogródek działkowy. Plac przed szkołą wyłożono płytami chodnikowymi. Liczbę klas powiększono do ośmiu - na mocy ustawy z 15 lipca 1961 r.

W 1970 r. Henryk Dusik został przeniesiony na stanowisko dyrektora Szkoły Zawodowej w Pińczowie. Przez rok szkolny 1970/71 funkcję kierownika sprawowała Maria Morton, zaś w od września 1971 r. zastąpił ją Henryk Sikorski. W okresie jego kadencji do szkoły doprowadzona została woda, założono centralne ogrzewanie, urządzono kotłownię oraz wykonano ubikacje i umywalnie. W 1977 r. Henryk Sikorski przeniósł się do szkoły filialnej do Zagajowa. W ciągu następnych osiemnastu lat funkcję kierownika (dyrektora) pełnili naprzemiennie Halina i Józef Błachutowie. Halina Błachut kierowała placówką w latach 1977-1978, zaś jej mąż w okresie 1978-1991 r. Błachutowie szczególną uwagę zwrócili na kształcenie kadry. Pięcioro nauczycieli podjęło i ukończyło systemem zaocznym studia. Obok pary dyrektorskiej byli to: Helena Zawora, Grażyna Nowak i Wiesława Bakalarz. Halina i Józef Błachut przykładali także wielką wagę do samokształcenia nauczycieli w zespołach. Dało to dobre efekty w postaci poprawy wyników nauczania i wzrostu poziomu szkoły. Potwierdziła to przeprowadzona w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych kuratoryjna wizytacja. W jej wyniku szkoła otrzymała ocenę wyróżniającą.

W 1995 r. w wyniku konkursu nowym dyrektorem została Krystyna Ćmakowska. Szczególną uwagę zwróciła ona na wyposażenie szkoły w nowoczesne meble i pomoce naukowe. Przy pomocy nauczyciela ZSZ w Pińczowie Krzysztofa Dusika urządziła pracownię komputerową.

W 2002 r. Krystyna Ćmakowska odeszła na roczny urlop, a rok później na emeryturę. Na stanowisku dyrektora zastąpiła ją Joanna Wites. Kieruje ona placówką do dnia dzisiejszego (listopad 2010 r.). W czasie jej kadencji w szkole przeprowadzono wiele rozmaitych remontów. W latach 2002-2003 wymieniona została posadzka w klasopracowniach i na korytarzach, wyremontowane zostały także łazienki. W 2003 r. wymieniono piec c.o., zaś w ciągu trzech kolejnych lat także oświetlenie - z żarówkowego na jarzeniowe. W 2005 r. pozyskana została pracownia komputerowa ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jej wartość opiewała na kwotę 42 tys. zł. W następnym roku pracownia multimedialna została wyposażona w nowe meble - stoliki i krzesła obrotowe. Ponadto w 2005 r. zakończono trwającą kilka lat wymianę ogrodzenia wokół szkoły - z siatkowego na betonowe. W tym samym roku rozpoczęto remont i doposażanie kuchni przedszkolnej. Wyłożono ją glazurą i terakotą, zakupiono także naczynia kuchenne i niezbędne meble - stół produkcyjny, lodówkę oraz kuchenkę gazową. Całość przedsięwzięcia zakończono w 2009 r. W 2007 r. w szkole przeprowadzono częściowy remont dachu, wymieniono drzwi wejściowe i okna w całym obiekcie oraz wyposażono kilka klasopracowni w sprzęt i środki dydaktyczne.

W ostatnich latach Samorządowa Szkoła Podstawowa w Górach przystąpiła do dwóch projektów edukacyjnych. Pierwszym z nich był rozpoczęty w 2008 r. projekt „Pierwsze uczniowskie doświadczenia drogą do wiedzy”. W ramach niego pozyskano pomoce dydaktyczne na ogólną kwotę 8 tys. zł. Drugim był projekt „Zmieniamy świat na lepszy”, realizowany od września do listopada 2009 r. W trakcie jego realizacji pozyskano ogółem 20 tys. zł. - w ramach wspierania rozwoju edukacji na obszarach wiejskich.

Oprócz szkoły podstawowej długą tradycję posiada także przedszkole w Górach. Trudno jest ustalić dokładnie czas jego powstania. Pierwsze zapisy dotyczące przedszkola sięgają 1831 r. W tym czasie ochronkę prowadziły siostry zakonne utrzymywane przez dwór. W tym celu wzniesiono budynek zwany „ochronką”, który później został odkupiony przez gminę i przebudowany na szkołę. Stał on w ogrodzie pop przeciwnej stronie drogi naprzeciw obecnie istniejącej szkoły. W 1945 r. w budynku tym zorganizowano przedszkole państwowe. Pierwszą przedszkolanką była Irena Pudo. W 1949 r. zastąpiła ją siostra Stanisława Pudo. W 1946 r. przedszkole przeniesiono do pałacu. Obecnie mieści się ono w budynku szkolnym.

Wykaz kierowników i dyrektorów szkoły w Górach w latach 1925-2010.

1. Józef Gawlik – 1925-1935.
2. Władysław Dębski – 1935-1941.
3. Józef Gałka – 1941-1942.
4. Stanisław Sobczyk – 1942-1945.
5. Zygmunt Pawełczyk – 1945-1946.
6. Zofia Gałka – 1946-1950.
7. Henryk Kawiorski – 1950-1954.
8. Henryk Dusik – 1954-1970.
9. Maria Morton – 1970-1971.
10. Henryk Sikorski – 1971-1977.
11. Halina Błachut – 1977-1978.
12. Józef Błachut – 1978-1991.
13. Halina Błachut – 1991-1995.
14. Krystyna Ćmakowska – 1995-2002.
15. Joanna Wites – 2002 – do dziś

Wykaz nauczycieli.

1. Stanisław Adamczyk - 1951.
2. Wiesława Bakalarz - 1981-2005.
3. Renata Bartos-Gębka - 1997-1998 i 2001-2002.
4. Aniela Bartosińska - 1976-1979.
5. Stanisław Bomba - 1949.
6. Władysława Bocheńska - 1924-1925.
7. Józef Błachut - 1978-1991.
8. Halina Błachut - 1977-1995.
9. Jadwiga Chmielewska - 1994 - pracuje nadal.
10. Krystyna Ćmakowska - 1976-2003.
11. Aneta Puchała - 1996 - pracuje nadal.
12. Irena Dębska - 1936-1941.
13. Władysław Dębski - 1936-1941.
14. Ewa Domagała - 1964-1966.
15. Ewa Doroz - 2001-2004.
16. Sebastian Drogosz - 2009-2010.
17. Henryk Dusik 1951 i 1954-1970.
18. Jadwiga Dusik - 1957-1970.
19. Józef Gałka - 1941-1942.
20. Zofia Gałka - 1941-1950.
21. Zofia Gąsiorowska - 1930-1935.

22. Józef Gawlik – 1925-1935.
23. Leokadia Głuch – 1949.
24. Aleksandra Góral – 1954-1955.
25. Ewa Góral – 2001 – pracuje nadal.
26. Danuta Janiga – 1991-1999.
27. Helena Janik – 1950-1954.
28. Bolesław Jachimczyk – 1903-1904.
29. Jan Karcz – 1991 – pracuje nadal.
30. Helena Klamka – 1945-1950.
31. Marian Klamiński – 1956-1960.
32. Józef Kozłowski – 1952-1954.
33. Zdzisława Kozłowska – 1968-1991 i 1997-1998.
34. Leon Kawa – 1903-1917.
35. Elżbieta Kierkowska – 2000 – pracuje nadal.
36. Władysława Kowalska – 1976-1979.
37. Anna Krzemińska – 1939-1942, 1943-1944.
38. Helena Kowalska – 1945-1951.
39. Władysława Kowalska – brak danych na temat lat pracy.
40. Anna Kwiecień – brak danych na temat lat pracy.
41. Jan Kuczyk – 1946-1947.
42. Teodozja Laprus – 1958-1959.
43. Monika Leśniewska – 1989 – pracuje nadal.
44. Stanisława Ladzińska – 1921-1925.

45. Piotr Łaptos – 1960-1971.
46. Piotr Malczyk – 1947-1948.
47. Roman Maliszewski i jego syn (brak danych na temat imienia) – 1964-1967.
48. Stanisława Miętkiewicz – 1964-1967.
49. Mirosława Młyńczak – 1984-2001.
50. Maria Morton – 1954-1991.
51. Joanna Nowak – 1990 – pracuje nadal.
52. Grażyna Nowak – 1983 – pracuje nadal.
53. Anna Nastalska – 1967-1974.
54. Zygmunt Pawełczyk – 1936-1946.
55. Anna Pękala – 1958-1991.
56. Stanisław Panek – 1917-1921.
57. Agnieszka Prucnal – 1998-1999
58. Katarzyna Puchała-Drogosz – 2004 – pracuje nadal.
59. Stanisław Puta – 1904-1906.
60. Zofia Rogoza – 1954-1959.
61. Marcin Salamon – 2005 – pracuje nadal.
62. Zofia Szymańska – 1951-1954.
63. Agnieszka Szymbra – 2000-2001.
64. Irena Sokołowska – 1954-1957.
65. Świtalski (brak danych na temat imienia) – 1866-1883.
66. Maria Tuczyńska – 1971.

67. Wiktoria Wierzbowska - 1945-1946.
68. Henryka Woźniczka - 1950-1952.
69. Agnieszka Wójcik - 1998-1999.
70. Joanna Wites - 1989 - pracuje nadal.
71. Jolanta Wilczura - 1994 - pracuje nadal.
72. Dioniza Wyrozumska - 1949-1951.
73. Wroński (brak informacji na temat imienia) - 1864-1866.
74. Władysław Wróblewski - 1895-1901.
75. Edward Zawiński - 1948-1949.
76. Helena Zawora - 1960-1993.
77. Edyta Zych - 1996-1999.
78. Maria Zych - 1948-1949.

Marcin Salamon (opr.)